

Kritik mot Polismyndigheten i Västra Götaland för att ett beslag som hade hävts inte lämnades ut och mot Göteborgs tingsrätt för brister i expedieringen av en dom

Beslutet i korthet: I en dom ogillade tingsrätten både åtal och yrkande om förverkande av en i beslag tagen päls samt förordnade att beslaget skulle hävas. Trots detta lämnade polismyndigheten inte ut pälsen med hänvisning bl.a. till att domen var överklagad och inte hade vunnit laga kraft. – Jag konstaterar i beslutet att polismyndigheten borde ha lämnat ut pälsen även om domen inte hade vunnit laga kraft varför myndigheten förtjänar kritik. Vidare riktas viss kritik mot tingsrätten för brister vid expedieringen av domen.

Anmälan

AA framförde i en anmälan klagomål mot Polismyndigheten i Västra Götaland med anledning av handläggningen av ett beslag. Han anförde i huvudsak följande. Han har inte fått tillbaka en päls, som togs i beslag från honom, trots att Göteborgs tingsrätt ogillat åklagarens yrkande om förverkande av pälsen och förordnat att beslaget av densamma skulle hävas. Han begärde att få ut pälsen vid tre tillfällen. Två gånger nekades han att få pälsen med motiveringen att polisen inte hade fått någon dom och den tredje gången uppgavs att pälsen inte kunde lämnas ut på grund av att domen hade överklagats.

Utredning

Handlingar i polismyndighetens ärende K5442-06 samt handlingar om aktuellt beslag (nr 1400-531-06 i beslagsliggaren) begärdes in. Vidare inhämtades Göteborgs tingsrätts dom den 12 februari 2008 i mål B 1653-06 liksom tingsrättens dagboksblad och expeditjonslista samt Hovrättens för Västra Sverige dom den 18 november 2008 i mål B 1888-08 och hovrättens dagboksblad. Slutligen inhämtades muntliga upplysningar från handläggare BB vid aktuell beslagsenhet samt från domstolssekreteraren CC och chefsrådmannen DD vid tingsrätten.

Av utredningen har i huvudsak kommit fram följande.

Åklagare väckte åtal mot AA för brott mot miljöbalken samt yrkade att en päls av leopard, som i januari 2006 togs i beslag från honom, skulle förverkas. Tingsrätten ogillade dock åtalet och yrkandet om förverkande samt förordnade att beslaget

skulle hävas. I tingsrättens expeditjonslista har inte noterats att domen expedierats till polismyndigheten. Domen överklagades därefter av åklagaren och i november 2008 meddelade hovrätten dom i målet. Hovrätten dömde AA för brott mot miljöbalken men förordnade att vad tingsrätten förordnat beträffande beslaget fortfarande skulle gälla. Pälsen lämnades ut till AA den 22 december 2008.

BB: Pälsen lämnades ut till AA först när hovrättens dom hade vunnit laga kraft. Även om tingsrätten i en dom har hävt ett beslag, så lämnas inte godset ut förrän domen har vunnit laga kraft eftersom hovrätten kan komma att göra en annan bedömning än tingsrätten.

CC: Hon minns inte det aktuella fallet, men kan av expedieringslistan se att det var hon som expedierade domen. Det framgår inte av handlingarna om domen skickades till polismyndigheten. Eftersom hon inte minns fallet, kan hon inte svara på om detta beror på att hon glömt att fylla i att den skickades dit eller att domen inte expedierades till polisen. Rutinerna är sådana att om ett beslag hävs, så ska domen i samband med att den meddelas skickas till polismyndigheten, varefter man fyller i på expedieringslistan att så har skett.

DD: Hon är f.n. chefsrådmann på avdelning 11, som meddelade den aktuella domen. Den person som var chefsrådmann på avdelningen vid tidpunkten för domen är tjänstledig. Rutinerna vid tingsrätten är sådana att när en dom innehåller ett beslut om beslag ska domen expedieras till polismyndigheten. Detta framgår av expedieringshandboken.

Ärendet remitterades till polismyndigheten för upplysningar och yttrande över vad AA anfört i sin anmälan.

Polismyndigheten (länspolismästaren EE) kom in med ett remissvar. Efter en redogörelse för utredningen i ärendet och den rättsliga regleringen gjorde polismyndigheten följande bedömning.

I förevarande fall hävde tingsrätten det aktuella beslaget i samband med att rätten avgjorde målet och ogillade åtalet. Då tingsrättens dom hade meddelats kontaktade AA polismyndigheten för att återfå pälsen som tagits i beslag. AA nekades detta. Polismyndigheten borde rätteligen ha lämnat ut pälsen till AA på dennes begäran, då pälsen vid den aktuella tidpunkten inte var tagen i beslag. Av gällande rätt framgår att ett beslut om hävande av beslag genast ska gå i verkställighet. Polismyndighetens besked till AA, att han inte hade rätt att återfå godset på grund av att domen var överklagad, var därmed felaktigt.

Beträffande invändningen om att beslagsenheten eventuellt inte känt till tingsrättens dom anser polismyndigheten följande. Då AA gjort beslagsenheten uppmärksam på att tingsrättens dom hade meddelats kan beslagsenheten inte hävda att de saknade kännedom om detta. Även om det hade missats i hanteringen av expediering av dom till beslagsenheten, borde det ha ålegat beslagsenheten att kontrollera riktigheten i AA:s uppgifter om att dom i aktuellt mål hade meddelats.

Bedömning

Av utredningen framgår att Göteborgs tingsrätt ogillade ett åtal mot AA och även åklagarens yrkande om förverkande av en i beslag tagen päls samt förordnade att beslaget skulle hävas. Av tingsrättens expeditjonslista framgår inte om domen expedierades till polismyndigheten. Tingsrättens dom överklagades till hovrätten. Efter tingsrättens dom men före det att hovrättens dom vann laga kraft förvägrade personalen vid polismyndighetens beslagsenhet vid tre tillfällen AA att få ut pälsen, två gånger med motiveringen att beslagsenheten inte hade mottagit någon

dom från tingsrätten och en gång med hänvisning till att tings-rättens dom inte vunnit laga kraft.

När ett mål avgörs ska rätten pröva om ett beslag fortfarande ska bestå (27 kap. 8 § femte stycket rättegångsbalken, förkortad RB). Om det inte längre finns skäl för beslag ska beslaget omedelbart hävas (27 kap. 8 § första stycket RB). Den allmänna uppfattningen är att ett beslag, oavsett beslagsgrunden, ska hävas vid frikännande dom (se t.ex. Fitger, Rättegångsbalken II, s. 27:25 f. och Gunnel Lindberg, Straffprocessuella tvångsmedel, 2:a uppl. s. 723 ff.). I princip ska det beslagtagna återlämnas genast efter beslut om upphävande (Gunnel Lindberg, a.a. s. 438). En polismyndighet har inte befogenhet att göra någon slags överprövning av en domstols beslut att häva ett beslag (JO 1987/88 s. 50 och JO 2007/08 s. 64).

Jag vill först framhålla att förklaringen till att pälsen inte lämnades ut eftersom personalen vid beslagsenheten inte kände till domen inte kan godtas. Oavsett om tingsrätten missat att expediera domen till polisen eller inte borde personalen, som polismyndigheten också anfört, ha kontrollerat riktigheten i AA:s uppgifter om att dom i målet hade meddelats.

Sedan kan också, i enlighet med vad som ovan sagts, konstateras att polisens besked till AA att han inte hade rätt att återfå pälsen på grund av att tingsrättens dom var överklagad var felaktigt. Polismyndigheten borde rätteligen ha lämnat ut pälsen trots att tingsrättens dom inte hade vunnit laga kraft.

Polismyndigheten förtjänar således kritik för sitt agerande.

När det gäller tingsrättens handlande tyder utredningen på att domen aldrig expedierades till polismyndigheten. Det framgår inte av expeditionslistan att så skett och enligt det besked AA fick från personalen vid beslagsenheten hade de inte fått någon dom. Jag har ingen anledning att betvivla denna uppgift.

Av 25 § förordningen (1990:893) om underrättelse om dom i vissa brottmål, m.m. framgår bl.a. att om en domstol meddelar dom eller beslut om förverkande av egendom ska en kopia av domen eller beslutet inom en vecka sändas till den myndighet som förvarar egendomen.

Det ålåg alltså tingsrätten att expediera domen till polismyndigheten. Tingsrätten kan inte undgå viss kritik för att så inte skett.

Vad som i övrigt har kommit fram ger inte anledning till någon åtgärd eller något uttalande från min sida.